

บทที่ 2

ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

ในบทนี้ จะได้ศึกษาถึงลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ในลักษณะเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ เพื่อที่จะเป็นเครื่องมือให้เห็นว่าสภาพพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง กับ พื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง จะมีลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ หรือ ลักษณะทางสังคมที่เหมือนกันหรือต่างกัน โดยจะศึกษาจากตัวแปรต่าง ๆ คือ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ สถานภาพสมรส จำนวนบุตรที่มีชีวิต จำนวนบุตรในอุดมคติ สื่อมวลชนที่ได้รับ ความรู้เกี่ยวกับการวางแผน ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว และรวมถึงการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว การศึกษาในบทนี้ จะเป็นการศึกษาเพียงเพื่อที่จะชี้ให้เห็นสภาพชุมชนที่ทำการศึกษาทั้งสองพื้นที่นั้น ว่ามีสภาพอย่างไรก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ต่อไป

อายุ

ผลการศึกษาในเรื่องอายุของสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างในเขตพื้นที่ทั้งสองแห่ง พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เพราะปรากฏว่า สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงที่ตกเป็นตัวอย่าง จำแนกออกตามช่วงอายุ 15 - 29 คิดเป็นร้อยละ 50.3 ช่วงอายุ 30 - 39 คิดเป็นร้อยละ 50.3. ช่วงอายุ 30 - 39 คิดเป็นร้อยละ 31.0 และช่วงอายุ 40 - 49 คิดเป็นร้อยละ 18.7 ในขณะที่เดียวกัน สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหา จำแนกออกเป็นช่วงอายุ 15 - 29 คิดเป็นร้อยละ 44.3 ช่วงอายุ 30 - 39 คิดเป็นร้อยละ 37.3 ช่วงอายุ 40 - 49 คิดเป็นร้อยละ 18.3

ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาระดับการศึกษา จำแนกออกได้กว้าง ๆ เป็น 3 ระดับ คือ ค่ากว่า
ชั้นประถมศึกษา 4 จบชั้นประถมศึกษา 4 และมีการศึกษาสูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษา 4 โครงสร้าง
การศึกษาของสตรีทั้ง 2 เขตพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือ สตรีในเขตพื้นที่ที่มี
ปัญหาด้านความมั่นคงมีระดับการศึกษาประเภทค่ากว่าชั้นประถมศึกษา 4 และสูงกว่าชั้นประถม
ปีที่ 4 ในอัตราที่สูงกว่าร้อยละของสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง แต่ในขณะ
เดียวกันกับสตรีที่มีการศึกษาจบชั้นประถมศึกษา 4 ค่ากว่าร้อยละของสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหา
ด้านความมั่นคง ซึ่งแยกออกเป็นสัดส่วนได้ดังนี้คือ ร้อยละ 12.0 ต่อ 0.6 ร้อยละ 79.7
ต่อ 95.0 และ ร้อยละ 8.3 ต่อ 4.4 ซึ่งเป็นการยากที่จะสรุปว่าสตรีในเขตพื้นที่ใดมี
การศึกษาสูงกว่ากัน แต่พอจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า สำหรับเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความ
มั่นคงนั้น ยังมีผู้ไม่ได้รับการศึกษา ซึ่งอาจจะมีความหมายรวมไปถึงการไม่รู้หนังสือสูงกว่า
ในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง (รายละเอียดตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ร้อยละของระดับการศึกษาของสตรีจำแนกตามพื้นที่

ระดับการศึกษา	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
ไม่จบ ป. 4	8.9	0.3	4.6
จบ ป. 4	81.6	96.3	89.0
สูงกว่า ป. 4	9.6	3.4	6.5
รวม	100.0	100.0	100.0
	(300)	(300)	(600)

สถานภาพสมรส

ผลการศึกษสถานภาพสมรสของสตรี พบว่า สตรีที่สัมภาษณ์ร้อยละ 96.9 เป็นสตรีที่สมรสและอยู่กินกับสามี สตรีร้อยละ 3.0 เป็นสตรีหม้าย หย่าร้าง และแยกกันอยู่กับสามี สถานภาพสมรสของสตรีระหว่าง 2 พื้นที่ต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือ สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงมีร้อยละของสตรีหม้าย หย่าร้าง และแยกกันอยู่สูงกว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง คิดเป็นร้อยละ 4.3 ต่อ 1.7 ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันที่สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง มีสตรีที่สมรสและอยู่กินกับสามีต่ำกว่าร้อยละของสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง ในอัตราร้อยละ 95.7 ต่อ 98.0 นั่นก็คือการศึกษาด้านสถานภาพสมรสของสตรีระหว่าง 2 เขตพื้นที่นั้น พอจะชี้ให้เห็นว่า สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงนั้น เป็นผู้สมรสและอยู่กินกับสามีสูงกว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง (รายละเอียดตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ร้อยละของสถานภาพสมรสของสตรีจำแนกตามพื้นที่

สถานภาพสมรส	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
สมรส	95.7	98.0	96.9
หม้าย	2.3	0.8	1.5
หย่าร้าง	1.7	0.4	1.0
แยกกันอยู่	0.3	0.8	0.6
ไม่ตอบ	-	-	-
รวม	100.0	100.0	100.0
	(300)	(300)	(600)

อายุแรกสมรส

การศึกษาอายุแรกสมรสของสตรี พบว่า ร้อยละ 64.0 เข้าสู่การสมรสในช่วงอายุไม่เกิน 19 ปี รองลงมาเข้าสู่การสมรสในช่วงอายุ 20 - 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.0 สำหรับสตรีที่มีอายุแรกสมรสตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไปนั้น คิดเป็นร้อยละ 7.5 มีสตรีที่ไม่ระบุอายุแรกสมรสคิดเป็นร้อยละ 1.5 อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสนใจว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาค่าน้ำมันคงนั้น เข้าสู่การสมรสในช่วงอายุที่ต่ำกว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาค่าน้ำมันคง กล่าวคือ สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาค่าน้ำมันคงมีอายุแรกสมรสในช่วงอายุ 15 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 80 ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาค่าน้ำมันคงมีอายุแรกสมรสในช่วงอายุ 15 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.0 เท่านั้น แต่กระนั้นก็ดี จะเห็นว่าเมื่อศึกษาถึงระยะเวลาการเข้าสู่การสมรสนั้น พบว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาค่าน้ำมันคงมีอายุแรกสมรสได้ถึง 40 ปีเศษ ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาค่าน้ำมันคงมีอายุแรกสมรสสิ้นสุดที่อายุ 39 ปีเท่านั้น (รายละเอียดตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ร้อยละของ อายุแรกสมรสของสตรีจำแนกตามพื้นที่

อายุแรกสมรส (ปี)	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
ไม่เกิน 19	47.8	81.0	64.9
20 - 24	38.8	16.9	27.7
25 - 29	8.3	1.7	5.0
30 - 34	1.4	-	0.7
35 - 39	2.7	0.3	1.5
40	1.0	-	0.5
ไม่ระบุอายุแรกสมรส	-	-	-
รวม	100.0	100.0	100.0
	(300)	(300)	(600)

ขนาดของครว้เรือน

การศึกษาจำนวนคนในครว้เรือนโดยเฉลี่ยทั้ง 2 พื้นที่ เท่ากับ 5.36 ในขณะที่เขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงมีขนาดของครอบครัวโดยเฉลี่ย เท่ากับ 5.22 คน และเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง ซึ่งต่ำกว่าขนาดของครว้เรือนโดยเฉลี่ยในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง ซึ่งมีขนาดครว้เรือนโดยเฉลี่ย เท่ากับ 5.50 จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 พื้นที่ที่มีขนาดของครว้เรือนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก (รายละเอียดตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ร้อยละของจำนวนคนในครว้เรือนจำแนกตามพื้นที่

จำนวนคนในครอบครัว	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
2	4.0	1.3	2.7
3 - 4	40.7	21.6	31.2
5 - 6	31.1	56.0	43.5
7 +	24.2	21.0	22.6
รวม	100.0	100.0	100.0
	(300)	300)	(600)
เฉลี่ย	5.22	5.50	5.36

บุตรมีชีวิต

การศึกษาจำนวนบุตรที่มีชีวิตของสตรีทั้ง 2 เขตพื้นที่นั้น พบว่า สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคงมีจำนวนบุตรที่มีชีวิตโดยเฉลี่ยสูงกว่าจำนวนบุตรที่มีชีวิตของสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง ในอัตราร้อยละ 3.13 ทอ 2.57

ความต้องการบุตรเพิ่ม

สตรีที่สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.2 ไม่ต้องการบุตรเพิ่มจากจำนวนที่มีอยู่ แต่กระนั้นก็ดี ยังคงมีสตรีอีกร้อยละ 33.7 ที่ต้องการบุตรในจำนวนมากกว่าที่มีอยู่ เมื่อแยกศึกษาแต่ละพื้นที่แล้วพบว่า สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาความมั่นคง มีความต้องการที่จะมีบุตรมากกว่าจำนวนบุตรที่มีอยู่จริงถึงร้อยละ 52.0 ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาความมั่นคง ต้องการจำนวนบุตรมากกว่าที่มีอยู่จริง ขณะที่การสัมภาษณ์เพียงร้อยละ 15.3 เท่านั้น ซึ่งถ้าจะมองย้อนไปถึงจำนวนบุตรที่มีชีวิตของสตรีทั้ง 2 เขต พื้นที่โดยเฉลี่ยก็อยู่ในเกณฑ์ 3 คน ซึ่งก็เป็นจำนวนที่ไม่น้อยจนเกินไปนัก (รายละเอียดตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ร้อยละของสตรีที่ต้องการบุตรเพิ่มจำแนกตามพื้นที่

ต้องการบุตรเพิ่ม	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
ต้องการ	51.0	15.4	33.1
ไม่ต้องการ	46.6	82.9	64.9
ไม่ทราบ	0.7	1.3	1.0
ไม่ตอบ	1.7	0.3	1.0
รวม	100.0	100.0	100.0
	(300)	(300)	(600)

ระดับรายได้

ในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่า ระดับรายได้เป็นเครื่องวัดฐานะทางเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะชี้ให้เห็นว่า การประกอบกิจกรรมในแต่ละปีของครอบครัวนั้น คิดเป็นเงินตราได้เท่าไร สำหรับการศึกษาคั้งนี้ ก็ได้สอบถามถึงรายได้โดยประมาณ ซึ่งเป็นรายได้ของครัวเรือนว่าในรอบปีหนึ่ง ๆ นั้น ครัวเรือนสตรีให้การสัมภาษณ์มีรายได้ประมาณเท่าไร ระดับรายได้ของครอบครัวที่สัมภาษณ์ นับเฉพาะรายได้ที่เป็นตัวเงินที่ได้จากการจำหน่ายผลผลิตที่นอกเหนือไปจากส่วนที่บริโภคภายในครัวเรือน มิได้คำนวณรวมถึงผลผลิตประเภทข้าวในส่วนที่บริโภคภายในครอบครัวด้วย ระดับรายได้ที่ศึกษานี้ เป็นระดับรายได้โดยประมาณ ที่สตรีผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ประมาณการรายได้ของครอบครัว ผลก็คือ ระดับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนสตรีที่สัมภาษณ์ทั้งหมด เท่ากับ 3,634.8 บาท โดยที่ระดับรายได้ในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง มีระดับรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 3,900.4 บาท ซึ่งสูงกว่าระดับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง ซึ่งเท่ากับ 3,411.9 บาท แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายในข้อที่ว่า สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง ไม่สามารถระบุระดับรายได้ของครอบครัวได้ถึงร้อยละ 15.3 ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงที่ตอบว่า ไม่ทราบว่าครัวเรือนคนมีรายได้เท่าไร คิดเป็นร้อยละ 0.3 เท่านั้น กว๊ยเหตุนี้ ในการคำนวณหาระดับรายได้โดยเฉลี่ยของ 2 เขตพื้นที่ จึงมิได้รวมถึงครัวเรือนสตรีที่ไม่ทราบระดับรายได้ในครัวเรือน และที่ไม่ตอบคำถามในข้อนี้ (รายละเอียดตารางที่ 6)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ร้อยละของรายได้ของครัวเรือนสตรีจำแนกตามพื้นที่

ระดับรายได้ (บาท)	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
ไม่มีรายได้เป็นเงินสด	3.7	-	1.9
ไม่เกิน 1,000	9.3	-	4.6
1,000 - 1,900	14.3	0.7	7.5
2,000 - 2,900	13.7	26.0	19.8
3,000 - 3,900	32.0	31.6	21.8
4,000 - 4,900	-	10.6	5.3
5,000 - 5,900	9.7	1.5	5.6
6,000 - 6,900	8.7	3.7	6.2
7,000 - 7,900	3.0	2.0	2.5
8,000	5.0	7.3	6.2
ไม่ทราบ	0.3	15.3	7.8
ไม่ตอบ	0.3	1.3	0.8
รวม	100.0	100.0	100.0
	(300)	(300)	(600)
รายได้เฉลี่ย	3,411.9	3,900.4	3,634.8

การไต่ถามคำศัพท์

ผลการศึกษาไต่ถามคำศัพท์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรี ได้แก่ คำว่า การวางแผนครอบครัว การคุมกำเนิด และการคลอดการเกิด ผลการศึกษพบว่า สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง เคยไต่ถามคำศัพท์ดังกล่าวข้างต้น ในอัตราที่สูงกว่า การเคยไต่ถามคำศัพท์ของสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง

สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง เคยไต่ถามคำว่า "คุมกำเนิด" ร้อยละ 94.0 เคยไต่ถามคำว่า "วางแผนครอบครัว" ร้อยละ 93.3 และเคยไต่ถามคำว่า "คลอดการเกิด" ร้อยละ 73.8

ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง เคยไต่ถามคำว่า "วางแผนครอบครัว" ร้อยละ 66.7 เคยไต่ถามคำว่า "คุมกำเนิด" ร้อยละ 63.4 และเคยไต่ถามคำว่า "คลอดการเกิด" ร้อยละ 27.2 (รายละเอียดตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ร้อยละของการเคยไต่ถามคำศัพท์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวจำแนกตามพื้นที่

การไต่ถามคำศัพท์	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ			รวม	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ			รวม
	เคยไต่ถาม	ไม่เคย	ไม่ทราบ		เคยไต่ถาม	ไม่เคย	ไม่ทราบ	
วางแผนครอบครัว	66.7	33.3	-	100.0 (300)	93.3	5.3	1.3	100.0 (300)
คุมกำเนิด	63.4	33.7	2.9	100.0 (279)	94.0	5.0	1.0	100.0 (298)
คลอดการเกิด	27.2	70.1	2.7	100.0 (294)	73.8	20.4	5.8	100.0 (294)
รวม	52.35	45.82	1.83	100.0 (873)	87.11	10.20	2.69	100.0 (892)

ความรู้ในวิธีคุมกำเนิดและวิธีคุมกำเนิดที่รู้จัก

ความรู้ในวิธีคุมกำเนิดอันหมายถึงรู้จักวิธีคุมกำเนิดแบบต่าง ๆ ได้แก่ ยาเม็ด ใสห่วง ถุงยางอนามัย ยารัด การทำหมันหญิง และการทำหมันชาย ผลการศึกษา พบว่า สตรีที่สัมภาษณ์ ร้อยละ 92.83 รู้จักวิธีคุมกำเนิดตั้งแต่ 1 - 3 วิธี ไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิดเลย ร้อยละ 7.17 โดยสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง รู้จักวิธีคุมกำเนิด ร้อยละ 96.67 ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง รู้จักวิธีคุมกำเนิด ร้อยละ 89.0

สำหรับวิธีคุมกำเนิดที่รู้จักนั้น พบว่าสตรี ร้อยละ 88.2 รู้จักวิธีคุมกำเนิดทั้งแบบชั่วคราวและถาวร สตรีร้อยละ 9.2 รู้จักแบบชั่วคราวเพียงอย่างเดียว และสตรี ร้อยละ 2.0 รู้จักแบบถาวรเพียงอย่างเดียว โดยสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง รู้จักวิธีคุมกำเนิดทั้งแบบชั่วคราวและถาวร คิดเป็นร้อยละ 95.5 ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง รู้จักวิธีคุมกำเนิดทั้งแบบชั่วคราวและถาวร ร้อยละ 80.1 เท่านั้น (รายละเอียดตารางที่ 8)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 ร้อยละของความรู้ในวิธีคุมกำเนิดจำแนกตามพื้นที่ และ ร้อยละของวิธีคุมกำเนิดที่รู้จักจำแนกตามพื้นที่

ความรู้ในวิธีคุมกำเนิด	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
รู้	89.0	96.67	92.83 (557)
ไม่รู้	11.0	3.33	7.17 (43)
รวม	100.0 (300)	100.0 (300)	100.0 (600)
วิธีคุมกำเนิดที่รู้จัก			
ชั่วคราว	16.5	3.8	9.9 (55)
ถาวร	3.4	0.7	2.0 (11)
ทั้งสองอย่าง	80.1	95.5	88.2 (491)
รวม	100.0 (267)	100.0 (290)	100.0 (557)

ครัวเรือนมีวิทยุ

ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนที่สัมภาษณ์ ร้อยละ 91.0 มีวิทยุครัวเรือนร้อยละ 9.0 ไม่มีวิทยุ โดยครัวเรือนสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาความมั่นคงมีวิทยุ ร้อยละ 94.0 ซึ่งสูงกว่าครัวเรือนมีวิทยุของสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาความมั่นคงซึ่งมีวิทยุเพียง ร้อยละ 88.0 (รายละเอียดตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ร้อยละของครัวเรือนมีวิทยุจำแนกตามพื้นที่

ครัวเรือนมีวิทยุ	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
มี	88.0	94.0	91.0 (546)
ไม่มี	12.0	6.0	9.0 (54)
รวม	100.0 (300)	100.0 (300)	100.0 (600)

การฟังข่าวสารการวางแผนครอบครัวทางวิทยุ

ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่ครัวเรือนมีวิทยุและเคยฟังข่าวสารการวางแผนครอบครัวทางวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 91.21 และไม่เคยฟังข่าวสารการวางแผนครอบครัวทางวิทยุ แม้ว่าครัวเรือนจะมีวิทยุคิดเป็นร้อยละ 8.79

เมื่อพิจารณาแต่ละพื้นที่พบว่า สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาค่าความมั่นคงเคยฟังข่าวสารการวางแผนครอบครัวทางวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 92.55 ซึ่งสูงกว่าการเคยฟังข่าวสารการวางแผนครอบครัวทางวิทยุของสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาค่าความมั่นคง ซึ่งมีเพียงร้อยละ 89.77 (รายละเอียดตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ร้อยละของการฟังข่าวสารการวางแผนครอบครัวทางวิทยุจำแนกตามพื้นที่

การฟังข่าวสารการวางแผนครอบครัวทางวิทยุ	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
เคย	89.8	92.55	91.21 (498)
ไม่เคย	10.2	7.45	8.79 (77)
ไม่ทราบ	-	-	-
รวม	100.0 (283)	100.0 (297)	100.0 (580)

สิ่งพิมพ์หรือภาพโฆษณา

ผลการศึกษาการเคยอ่าน การเคยเห็นสิ่งพิมพ์หรือภาพโฆษณาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว พบว่าสตรีร้อยละ 55.8 เคยเห็นสิ่งพิมพ์หรือภาพโฆษณาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว สตรีร้อยละ 35.7 ไม่เคยเห็น และสตรีร้อยละ 8.5 ไม่ทราบและไม่ตอบ

เมื่อพิจารณาแต่ละพื้นที่ พบว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาค้นความมั่นคงเคยเห็นหรือเคยอ่านสิ่งพิมพ์หรือภาพโฆษณาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ร้อยละ 75.7 ซึ่งสูงกว่าร้อยละของสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาค้นความมั่นคงที่เคยอ่าน เคยเห็นสิ่งพิมพ์หรือภาพโฆษณาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ซึ่งมีเพียงร้อยละ 36.0 (รายละเอียดตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ร้อยละของการเคยอ่านหรือเคยเห็นสิ่งพิมพ์หรือภาพโฆษณา ฯ จำแนกตามพื้นที่

สิ่งพิมพ์หรือภาพโฆษณา	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	-รวม
เคยอ่านหรือเคยเห็น	40.6	77.5	59.9 (335)
ไม่เคย	57.9	20.5	38.3 (214)
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	1.5	2.0	1.8 (10)
รวม	100.0 (300)	100.0 (300)	100.0 (600)

บุคคลากร

การให้บริการด้านการวางแผนครอบครัวโดยบุคคลากรในเขตพื้นที่นั้น พบว่าสตรี ร้อยละ 21.7 เคยพบกับบุคคลากรด้านการวางแผนครอบครัวที่เข้ามาในหมู่บ้านของตน สตรี ร้อยละ 76.1 ไม่เคยพบ กับบุคคลากรด้านการวางแผนครอบครัวในหมู่บ้านของตน สตรี ร้อยละ 0.2 ระบุว่าไม่ทราบและไม่ตอบในเรื่องนี้

เมื่อพิจารณาแต่ละพื้นที่ พบว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคงเคยพบปะ กับบุคคลากรที่เข้ามาให้บริการด้านการวางแผนครอบครัวในหมู่บ้านร้อยละ 24.5 ซึ่งสูงกว่า ร้อยละของสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงที่ เคยพบกับบุคคลากรที่ เข้ามาให้บริการด้าน การวางแผนครอบครัวในหมู่บ้าน ซึ่งมีเพียงร้อยละ 18.9 (รายละเอียดตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ร้อยละของการเคยรับบริการด้านการวางแผนครอบครัวจากบุคคลากรจำแนก ตามพื้นที่

บุคคลากร	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
มี	18.8	24.5	21.7 (128)
ไม่มี	80.1	72.1	76.1 (448)
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	1.1	3.3	2.2 (13)
รวม	100.0 (291)	100.0 (298)	100.0 (589)

ภาพยนต์วางแผนครอบครัว

ผลการศึกษากิจกรรมภาพยนต์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรี พบว่ามีสตรีเพียงร้อยละ 4.8 จากสตรีที่สัมภาษณ์ทั้งหมดที่กิจกรรมภาพยนต์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว มีสตรีที่ไม่กิจกรรมภาพยนต์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวถึงร้อยละ 93.7 และสตรีที่ตอบว่าไม่ทราบ ร้อยละ 1.5

เมื่อพิจารณาแต่ละพื้นที่ พบว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง กิจกรรมภาพยนต์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ร้อยละ 6.3 ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง กิจกรรมภาพยนต์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ร้อยละ 3.3

แต่อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่าสื่อประเภทภาพยนต์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว เป็นสื่อที่สตรีทั้ง 2 เขตพื้นที่ได้รับน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ การเคยได้รับข่าวสารการวางแผนครอบครัวจากสื่อประเภทอื่น ๆ (รายละเอียดตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ร้อยละของการชมภาพยนต์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวจำแนกตามพื้นที่

ภาพยนต์	พื้นที่ที่มีปัญหา	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา	รวม
เลขม	6.3	3.4	4.9 (128)
ไม่เลขม	93.7	96.2	94.9 (448)
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	-	0.3	0.2 (24)
รวม	100.0 (300)	100.0 (300)	100.0 (600)

ทัศนคติของสตรีต่อการคุมกำเนิด

ผลการศึกษาทัศนคติของสตรีต่อการคุมกำเนิดนั้น พบว่าสตรีทั้ง 2 เขตพื้นที่ต่างก็มีทัศนคติที่ค่อนข้างสอดคล้องกัน กล่าวคือ ทั้งสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง และสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง ต่างก็เห็นด้วยในข้อที่ว่า การคุมกำเนิดทำให้มีเวลาในการประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ 90.8 ต่อ ร้อยละ 91.6 การคุมกำเนิดทำให้มารดาสุขภาพดี ร้อยละ 89.0 ต่อ ร้อยละ 85.6 และการคุมกำเนิดทำให้สามารถให้การศึกษาและอบรมเลี้ยงดูบุตรดีขึ้น ร้อยละ 93.6 ต่อ ร้อยละ 91.6 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า สตรีทั้ง 2 เขตพื้นที่ต่างเห็นด้วยใน 3 ประเด็นดังกล่าวสูงกว่าไม่เห็นด้วย

แต่สำหรับในข้อที่ว่า การคุมกำเนิดแล้วรู้สึกสบาย คุมกำเนิดแล้วทำให้ขาดแรงงาน คุมกำเนิดแล้วทำให้สามีเบื่อหน่าย และคุมกำเนิดแล้วทำให้ความรู้สึกทางเพศลดลงนั้น พบว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงไม่เห็นด้วยสูงกว่าเห็นด้วย ดังนี้คือ คุมกำเนิดแล้วรู้สึกสบาย ร้อยละ 61.4 คุมกำเนิดทำให้ขาดแรงงาน ร้อยละ 62.4 คุมกำเนิดทำให้สามีเบื่อหน่าย ร้อยละ 57.2 และคุมกำเนิดแล้วทำให้ความรู้สึกทางเพศลดลง ร้อยละ 56.0

ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคงไม่เห็นด้วยในข้อที่ว่า คุมกำเนิดแล้วรู้สึกสบาย คิดเป็นร้อยละ 77.1 คุมกำเนิดแล้วทำให้ขาดแรงงาน ร้อยละ 73.1 คุมกำเนิดแล้วทำให้สามีเบื่อหน่าย ร้อยละ 57.0 และคุมกำเนิดแล้วทำให้ความรู้สึกทางเพศลดลง ร้อยละ 59.3

แต่อย่างไรก็ดี ในข้อที่ว่าคุมกำเนิดแล้วจะทำให้เป็นอันตรายและเกิดโรคแทรกซ้อนนั้น ปรากฏว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง มีทัศนคติเห็นด้วยในข้อนี้สูงกว่าไม่เห็นด้วย กล่าวคือ เห็นด้วยถึงร้อยละ 55.7 ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงไม่เห็นด้วยในข้อนี้สูงกว่าเห็นด้วย กล่าวคือ ไม่เห็นด้วยถึงร้อยละ 57.4 เป็นต้น (รายละเอียดตารางที่ 14)

ทัศนคติต่อการคุมกำเนิด	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ			รวม	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ			รวม
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ทราบ		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ทราบ	
ทำให้มีเวลาประกอบอาชีพ	90.8 (268)	-2.0 (6)	7.1 (21)	100.0 (295)	91.6 (261)	4.9 (14)	3.5 (10)	100.0 (285)
ทำให้มารดาสุขภาพดี	89.0 (260)	2.1 (6)	9.1 (26)	100.0 (292)	85.6 (249)	12.0 (35)	2.4 (7)	100.0 (291)
ให้การศึกษาและอบรมบุตรดีขึ้น	93.6 (277)	2.0 (6)	4.4 (13)	100.0 (296)	91.6 (271)	4.1 (12)	4.4 (13)	100.0 (296)
รู้สึกเป็นนาย	30.0 (88)	61.4 (180)	8.5 (25)	100.0 (293)	17.7 (51)	77.1 (222)	5.2 (15)	100.0 (285)
เป็นอันตรายและเกิดโรคแทรกซ้อนได้ง่าย	29.5 (88)	57.4 (171)	13.1 (39)	100.0 (298)	55.7 (161)	36.7 (106)	7.6 (22)	100.0 (289)
ขาดแรงงาน	31.9 (94)	62.4 (184)	5.8 (17)	100.0 (295)	15.0 (43)	73.1 (209)	11.9 (34)	100.0 (286)
ทำให้สามีเบื่อหน่าย	7.9 (23)	57.2 (167)	34.9 (102)	100.0 (292)	4.9 (14)	57.0 (162)	38.0 (108)	100.0 (284)
ทำให้ความรูสึกทางเพศลดลง	6.8 (20)	56.0 (164)	37.2 (109)	100.0 (293)	3.0 (8)	59.3 (160)	37.8 (102)	100.0 (270)

คร้วเรือนคุมกำเนิด

ผลการศึกษา พบว่าคร้วเรือนสตรีที่สัมพันธ์ ร้อยละ 43.0 เป็นคร้วเรือนที่เคยคุมกำเนิด คร้วเรือนร้อยละ 56.5 ไม่เคยคุมกำเนิด และคร้วเรือนที่ระบุว่าไม่ทราบคิดเป็นร้อยละ 0.5

เมื่อพิจารณาแต่ละพื้นที่ พบว่าคร้วเรือนสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง เคยคุมกำเนิดร้อยละ 58.1 ซึ่งสูงกว่าร้อยละของคร้วเรือนที่เคยคุมกำเนิดในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง ซึ่งเคยคุมกำเนิด ร้อยละ 27.9 (รายละเอียดตารางที่ 15)

เมื่อศึกษาถึงการกำลังใช้การคุมกำเนิด พบว่าคร้วเรือนซึ่งเคยคุมกำเนิดและยังคงใช้การคุมกำเนิดในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 88.9 ของคร้วเรือนที่เคยคุมกำเนิดทั้งหมด มีคร้วเรือนร้อยละ 11.1 ที่เคยใช้การคุมกำเนิดแต่ขณะนี้ได้เลิกใช้แล้ว

ตัวอย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบการกำลังใช้การคุมกำเนิดของคร้วเรือนสตรีทั้ง 2 พื้นที่นั้น พบว่าคร้วเรือนสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง กำลังใช้การคุมกำเนิด คิดเป็นร้อยละ 97.1 ของคร้วเรือนที่เคยคุมกำเนิด ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงกำลังใช้การคุมกำเนิด คิดเป็นร้อยละ 71.3 ของผู้ที่เคยใช้การคุมกำเนิด

จะเห็นได้ว่า สตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง นอกจากจะเคยใช้การคุมกำเนิดในร้อยละที่ต่ำกว่าการเคยใช้การคุมกำเนิดของสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคงแล้ว ยังกำลังใช้การคุมกำเนิดต่ำกว่าอีกด้วย (รายละเอียดตารางที่ 16)

ตารางที่ 15 ร้อยละของครัวเรือนเคยคุมกำเนิดจำแนกตามพื้นที่

สามี/ภรรยาเคยคุมกำเนิด	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
เคย	27.7	57.7	42.7 (256)
ไม่เคย	71.7	40.7	56.2 (337)
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	0.7	1.7	1.2 (7)
รวม	100.0 (300)	100.0 (300)	100.0 (600)

ตารางที่ 16 ร้อยละของการกำลังใช้การคุมกำเนิดของสามีหรือภรรยาจำแนกตามพื้นที่

การกำลังใช้การคุมกำเนิด	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
กำลังใช้	71.3	97.1	88.9 (225)
ไม่ได้ใช้	28.7	2.9	11.1 (28)
รวม	100.0 (80)	100.0 (173)	100.0 (253)

ความประสงค์ที่จะคุมกำเนิดในอนาคต

เพื่อศึกษาว่า สตรีในส่วนที่ยังไม่เคยคุมกำเนิดและปัจจุบันก็ยังมีได้คุมกำเนิด ว่าต้องการจะคุมกำเนิดในอนาคตหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่ไม่เคยคุมกำเนิดและปัจจุบันก็มีได้ใช้การคุมกำเนิด คิดจะคุมกำเนิดในอนาคต ร้อยละ 45.1 และไม่คิดจะคุมกำเนิด ร้อยละ 50.3 ตอบว่าไม่ทราบ ร้อยละ 4.6

เมื่อพิจารณาแต่ละพื้นที่ พบว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคงที่ไม่เคยคุมกำเนิด และปัจจุบันก็มีได้ใช้การคุมกำเนิดนั้น คิดจะคุมกำเนิดถึงร้อยละ 62.1 ซึ่งสูงกว่าสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงที่ไม่เคยคุมกำเนิด และปัจจุบันก็มีได้คุมกำเนิดซึ่งคิดจะคุมกำเนิดเพียงร้อยละ 35.7

ซึ่งเมื่อพิจารณาไปถึงครัวเรือนเคยคุมกำเนิด และครัวเรือนกำลังใช้การคุมกำเนิด ทั้ง 2 เขตพื้นที่นั้น จะเห็นได้ว่าครัวเรือนสตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคงเคยใช้การคุมกำเนิด และกำลังใช้การคุมกำเนิดในร้อยละที่สูงกว่าครัวเรือนสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง และยังคิดจะคุมกำเนิดในอนาคตในร้อยละที่สูงกว่าอีกด้วย (รายละเอียดตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ร้อยละของความประสงค์ที่จะคุมกำเนิดในอนาคตของสตรีที่ไม่เคยคุมกำเนิด จำแนกตามพื้นที่

ประสงค์จะคุมกำเนิดในอนาคต	พื้นที่ที่มีปัญหา	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา	รวม
คิดจะคุม	35.7	62.1	45.1 (157)
ไม่คิดจะคุม	62.1	29.0	50.3 (175)
ไม่ทราบ	2.2	8.9	4.6 (16)
รวม	100.0 (224)	100.0 (124)	100.0 (348)

เหตุผลที่ไม่ต้องการคุมกำเนิด

สำหรับครัวเรือนที่ไม่เคยคุมกำเนิด และไม่ต้องการใช้การคุมกำเนิดในอนาคต มีเหตุผลที่สำคัญ 3 ประการ คือ ต้องการบุตรเพิ่มร้อยละ 45.5 เห็นว่าตนเองแก่เกินไป ร้อยละ 30.7 อื่น ๆ อันหมายถึงกลัวเกิดอันตรายหรือโรคแทรกซ้อน รู้สึกเป็นบาป และไม่ระบุเหตุผล ร้อยละ 23.8

เมื่อพิจารณาแต่ละพื้นที่ พบว่าเหตุผลของสตรีทั้ง 2 เขตพื้นที่นั้น มีความแตกต่างกัน กล่าวคือสตรีในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง เห็นว่าไม่อยากคุมกำเนิดเพราะต้องการบุตรเพิ่มร้อยละ 53.6 เห็นว่าแก่เกินไป ร้อยละ 21.4 และเหตุผลอื่น ๆ ได้แก่ กลัวอันตราย อันเกิดจากโรคแทรกซ้อน กลัวบาป และไม่ระบุเหตุผล ร้อยละ 25.1

ในขณะที่สตรีในเขตพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคงไม่อยากคุมกำเนิดเพราะแก่เกินไป ร้อยละ 66.7 ไม่คิดจะคุมเพราะต้องการบุตรเพิ่มร้อยละ 13.9 และอื่น ๆ ได้แก่ กลัวอันตราย อันเกิดจากโรคแทรกซ้อน กลัวบาป และไม่ระบุเหตุผลร้อยละ 19.5 (รายละเอียดตารางที่ 18) ตารางที่ 18 ร้อยละของเหตุผลที่ไม่ต้องการคุมกำเนิดของสตรีที่ไม่เคยคุมกำเนิดจำแนกตามพื้นที่

เหตุผลที่ไม่ต้องการคุมกำเนิด	พื้นที่ที่มีปัญหา ฯ	พื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ฯ	รวม
ต้องการบุตรเพิ่ม	53.6	13.9	45.5 (80)
แก่เกินไป	21.4	66.7	30.7 (54)
อื่น ๆ	25.0	19.5	23.8 (42)
รวม	100.0 (140)	100.0 (36)	100.0 (176)